

планувати та організовувати роботу у якості медіатора; вибрати конкретні форми роботи у переговорному процесі.

На семінарських заняттях працювали над вдосконаленням мотиваційно-ціннісної та емоційно-стимулюючої сфери магістрантів, шляхом впровадження особистісно орієнтованого та проблемного навчання. З метою вдосконалення теоретичних знань та поглиблення практичної спрямованості було розроблено банк проблемних професійних задач конфліктологічного змісту, а також вдосконалено інтерактивне освітнє середовище засобами інформаційних технологій під час створення навчально-методичного комплексу для вивчення дисципліни «Соціальна медіація» в системі Moodle.

Отже, таке практичне бачення професійної підготовки магістратнів дозволило представити цілісне уявлення про формування усіх показників мотиваційного, когнітивного, конативного та особистісного компонентів готовності до розв'язання конфліктів у професійній діяльності. Підсумовуючи наголосимо, що під час навчання у магістратурі студенти, що здобувають фах соціального працівника повинні мати широкий кругозір у сфері медіаторської діяльності, а також опанувати практичними навичками щодо організації медіації в сімейних та кримінальних конфліктах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Наказ Міністерства соціальної політики «Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1243-16> – Загол. з екрану. – Мова укр.

В. Капелюшний

магістрант 1 курсу

спеціальності «Соціальна робота»

Тернопільського національного педагогічного

університету імені Володимира Гнатюка

triple_v12@ukr.net

Науковий керівник –

кандидат педагогічних наук, доцент

Г. В. Лещук

КСЕНОФОБИЯ ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА

Ксенофобія являє собою суперечливий соціальний феномен, який пройшов тривалу еволюцію у суспільному сприйнятті, перетворившись із механізму захисту та самозбереження в загрозу соціальній стабільності.

Ксенофобію можна тлумачити як нав'язливий страх перед чимось незнайомим, чужим, іноземним, який провокує відповідну поведінку, що проявляється у неприйнятті «іншого» у зв'язку з його етнічними, релігійними, культурними

відмінностями чи належністю до статевих меншин [2]. Ксенофобія в тій чи іншій мірі притаманна усім людям і є природним станом будь-якого соціуму. Як історичне явище і соціальний феномен ксенофобія формувалася упродовж тривалого часу під впливом реальних чинників суспільного життя і в якійсь мірі була і залишається захисною реакцією людей на можливу небезпеку або загрозу.

Погоджуючись із необхідністю ліквідації ксенофобії як чинника соціальної напруженості, слід враховувати, що правова оцінка ксенофобії не завжди або не повною мірою відповідає дійсності, яка детермінує певні форми нашої поведінки. У міжнародних документах про права людини ксенофобія і нетерпимість трактується дещо приземлено і прагматично. У той же час у соціологічному та філософському сенсі ксенофобія наділена більш широким (у тому числі й позитивним) змістом, ніж її правова інтерпретація, оскільки людство досі продовжує використовувати захисні функції ксенофобії у ситуаціях міжнаціональних конфліктів та протистоянь.

Виокремлюють різні види ксенофобії в залежності від об'єкту: расові та етнічні фобії (етнофобії), що визначають упередження і дискримінацію щодо осіб іншої раси чи етнічної групи (расизм, антисемітизм, азіатофобія тощо); релігійні упередження щодо прихильників різних релігій (ісламофобія, християнофобія); вороже ставлення до груп, які відрізняються за соціальними, культурними, фізичними ознаками (мігрантофобія, гомофобія (неприйняття осіб одностатевої орієнтації), ейджизм (упереджене ставлення до людини, зумовлене її віком); сексизм (дискримінація за статевою ознакою); гандикапізм (неприйняття людей з інвалідністю). Ксенофобія може мати відкритий або прихований характер, оскільки є особистісною характеристикою людини, тому об'єкти неприйняття можуть мінятися залежно від обставин

Можна виокремити такі причини ксенофобії: 1) слабка інтеграція іноземців у локальні громади, що спричиняє насторожене ставлення до них з боку місцевого населення; 2) стереотипні уявлення місцевого населення про конкуренцію з чужинцями на ринку праці; 3) політичні чинники; 4) відсутність визначеної державної політики щодо профілактики та подолання ксенофобних настроїв у суспільстві, що переростають в організовані форми насильницьких дій; 5) низький рівень терпимості населення внаслідок його низького освітньо-культурного рівня; 6) акцентування ЗМІ в основному на негативній ролі іноземців у поглибленні соціальної напруженості в суспільстві [3].

Сучасна Європа домоглася значних успіхів у галузі подолання ксенофобії, нормативно закріпивши права і свободи людини. Європейська конвенція про захист прав людини й основних свобод, Хартія фундаментальних прав ЄС визнають рівність людей і засуджують ксенофобію. У 1997 році Європарламент на базі Європейської комісії по боротьбі з расизмом і ксенофобією (CRX) створив Європейський центр моніторингу расизму і ксенофобії (EUMC), метою діяльності якого є моніторинг расистських та ксенофобських настроїв у різних країнах світу та попередження і вирішення міжнаціональних соціальних конфліктів [4].

У цілому ксенофобія – це складний, комплексний, багаторівневий феномен, в основі якого лежать різні чинники: психологічні, соціальні, політичні, економічні,

демографічні, культурні, історичні. Відтак її аналіз можна здійснювати з позицій різних наук – соціології, психології, політології, філософії, конфліктології, культурології, історії тощо [1].

ЛІТЕРАТУРА

1. Павлова В. О. Ксенофобія як фактор віктимності мігрантів / В. О. Павлова // Актуальні проблеми політики. – 2014. – Вип. 52. – С. 193-205.
2. Сейко Н.А. Ксенофобія (xenophobia) / Н.А. Сейко // Енциклопедія прав людини: соціально-педагогічний аспект : [колективна монографія] / кол. авт., за заг. ред. проф. Н.А. Сейко; відп. ред. Н.П. Павлик. – Житомир: Видавництво, 2014. – С. 168-172.
3. Явір В. Спалах історичної ксенофобії в Україні: від політики до суспільного протистояння / В. Явір // Сучасна українська політика: політика і політологи про неї. – К., 2008. – Вип. 14. – С. 383-384.
4. Commission on human rights report on the fifty-fifth session (22 march-30 april 1999) Economic and Social Council official records, 1999. Supplement №3. – New York and Geneva, 1999. – 479 p.

Л. Є. Клос

*кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри соціології та соціальної роботи
Національного університету «Львівська політехніка»
kloslilya615@gmail.com*

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЗДОРОВ'Я В США

Дослідження генези системи професійної підготовки соціальних працівників до здоров'єзберезувальної діяльності в університетах США дало змогу виявити такі закономірності підготовки: зумовленість підготовки суспільними потребами; залежність підготовки від умов, в яких вона відбувається; взаємозалежність процесів професійної підготовки і розвитку особистості фахівця; взаємозв'язок підготовки, реальних пізнавальних можливостей студентів та їх персональних потреб щодо професійного розвитку; єдність процесів викладання і навчання у професійній підготовці майбутніх соціальних працівників до здоров'єзберезувальної діяльності; взаємозалежність завдань, змісту, методів і форм навчання у професійній підготовці соціальних працівників до діяльності у сфері здоров'я в умовах університету [2].

Виявлені закономірності та врахування глобалізаційних впливів дозволили визначити тенденції розвитку професійної підготовки соціальних працівників в університетах США до здоров'єзберезувальної діяльності. Зокрема такі, як активізація розвитку програм підготовки соціальних працівників до діяльності у сфері здоров'я в умовах загострення соціально-економічних проблем і суспільно-політичних протиріч, що супроводжуються підвищенням уваги американської